

מתיקות התורה

אשכול יוסף

מאצרותיו הרבי יוסף זוי סימן טוב שליט"א
מוזה"ס "כרם יוסף" ושא"ס פנייה ק' ירושלים תובב"א

הביאו ברכה לביתכם:

הננו לבשרכם כי בס"ד

ניתן להשיג במבצע

את סט ספרי המוזכר

הרה"ג

יוסף זוי סימן טוב

שליט"א

מוזה"ס "כרם יוסף" ואשכול יוסף

סדרת בתיקות ועריבות התורה

12 כרכים

420 ₪ בלבד!!

5 כרכים "כרם יוסף" על הש"ס (ב"ב, גיטין, קידושין, מגילה, סוטה). "אשכול יוסף" עה"ת, "אשכול יוסף" הגדש"פ, "זוהר וקידושין" בהלכה ובאגדה, "ברית מילה", "סכנה ורפואה" בהלכה ובאגדה, "המערה" עניני הרשב"י, "שלהבת יוסף" על מרח הגר"ע יוסף זצוק"ל.

(כרם יוסף ב"ק, וינא דיוסף עקבר גמר המלא לא כולל בסט).

להזמנות ובירורים:

054-84-60008/7

כמו"כ ניתן להזמין כרכים בודדים

"וקול התור נשמע בארצנו"

להאזנה לשיעורי המוזכר

הרב

יוסף זוי סימן טוב

שליט"א

073-371-8053

שמעו ותזוי נפשכם

ניתן להוריד את השיעורים

בוקל הלשון

וקלמעבר לים הוא לאמור מי יעברלנו אלעבר

הים ויקוזה לנו וישמענו אתה ונעשנה: (3 י"א)

מה הו"א ומדוע שתשכון התורה מעבר לים?

צ"ב מה הפשט "ולא מעבר לים היא", מה הו"א ומדוע שתשכון התורה מעבר לים, דהנה בשלמא מה שנאמר "לא בשמים היא" מובן היטב, כי התורה היתה וירדה מן השמים, וגם עתה שהקב"ה וכל פמליא שלו עוסקים בתורה בשמים, אבל מה שייך להיות מעבר לים?

ביאור א'

הנה חז"ל (עינין נג), דרשו "ולא מעבר לים", אמר רבא, לא תמצא תורה במי שמרחיב דעתו עליה כים, ור' יוחנן אמר לא תמצא לא בסוחרים המחזרים בעיירות, ולא בתגרים, כלומר שמפליגים למסחר מעבר לים. ואמנם כל זה נכון על צד הדרש, ועדיין צ"ב לפי פשט הכתוב, מה הכוונה לא מעבר לים? ולהלן יבואר עומק כוונתם על הפשט.

ביאור ב'

ומצאתי בספורנו שפירש "ולא מעבר לים היא", שלא יצטרך לחכמים שנמצאים מעבר לים שהם יפרשו לו את התורה, וז"ל: לא תצטרך בה לחכמי הדור הרחוקים שיפרשו לך, באופן שיהיה זה אפשר לך בחו"ל, ולא יקשה עליך כמו שיקרה באיזו מצוה שנפל בה ספק ותצטרך לפירוש חכמי הדור, או שהיא נמנעת בחו"ל, עכ"ל.

והנה פירושו קצת צ"ע, דאדרבה פעמים שהתורה לכאן נמצאת מעבר לים, שהרי מצינו לחכמי הגמרא שהיו מפליגים מעיר לעיר, ואפילו מעבר לים ממדינה למדינה, כדי ללמוד תורה, וכמו שפירשו רש"י ותוספות בדברי הגמרא בקידושין דף כט ע"ב, שהיו החכמים מפליגים מארץ ישראל לבלל ומבבל לארץ ישראל ללמוד תורה!?

ואדרבה איתא באבות (ד' י"ד), רבי נהוראי אומר הוי גולה למקום תורה, ואל תאמר שהיא תבוא אחריו שחביריך יקיימוה בידך, ואל בינתך אל תשען. והנה גולה נקרא מי שהולך לארץ שאינה ארץ מולדתו ומושב קרוביו, כמו רוצח בשוגג גולה לעיר מקלט, וכן דקדקו המפרשים. ומפורש בדברי התנא שבנוסף לגלות, לא יאמר שהיא תבוא אחריו, וא"כ צריך לחזור אחרי רב שילמדנו. וביאר התפארת ישראל, מדלא קאמר הוה גולה ללמוד תורה, ש"מ דה"ק אפי' אפשר לך ללמוד תורה במקומך, אפ"ה הוה גולה למקום תורה אחר.

וכתב רבינו יונה (סג), צריך אתה בעצמך לגלות עם חביריך, לרדוף אחרי התורה ולגלות למקום תורה, אם תרצה לדעת אותה. והרשב"ן (סג) הביא ממדרש משלי (3 ד'), עה"פ "אם תבקשנה ככסף" ומדרש שהש"ר (6 י' ד' 5 כמי שלי), עה"פ "האלף לך שלמה ומאתים לנוטרים את פרוי" שדרשו, שבטו של נפתלי, ע"י שהיו לומדין תורה שלא במקומם, נטלו שכר אלף, הה"ד "ומנפתלי שרים אלף" (ד"ה 6 י"3).

להצטרפות לאלפי המנויים:

eshkolyoseff@gmail.com

לרכישת ספרי המחבר:

054-84-60007/8 או 02-5373570

ובמרכבת המשנה כתב, וע"כ אמר שלמה ע"ה "אם תבקשנה ככסף" (משלי ג, ז), כמו שאדם הולך וגולה ממקום למקום, ועולה בים ואינו חושש לסכנת הדרכים וסכנת הים, לפי שהוא משים כנגד מגמת פניו הריווח בהליכתו, ואינו חושש לצער שיעבור עליו, אם עושה זה בעניין התורה, ויחשוב השכר המגיע לו באמצעות התורה, ולא יחוש מהצער, אז יהיה סיבה שיקנה החכמות. וזה שאמר אז תבין יראת ה' (משלי טז).

וראה בפ"ת (מ"מ ס' נ"א), שהביא תשובת חת"ס (מ"מ ס' ט'), אודות גביר אחד שציוה לפני מותו, והפריש סך מסוים עבור קרן קיימת לתיקון נשמתו, ומאותו הממון להעמיד תלמיד שיגדל להיות ת"ח, בתנאי כפול שירחיק נדוד וילמוד בשיבה חוץ למדינה דוקא, והאפטרופוסים שלחו תלמיד אחד חוץ למדינה שילמוד בשיבה, ולימים אחר כמה שנים התמעטה הישיבה, וחזר ללמוד בסמוך לביתו, ונפל ספק אם יש רשות להמשיך לתמוך בתלמיד, שהרי המקדיש ציוה והקפיד דוקא שילך חוץ למדינה. והשיב החת"ס באריכות, ובין בתריו כתב, פשוט שיפה עשה הנודר ז"ל במה שהקפיד שיצא דוקא ללמוד חוץ למדינה, כי קפידא רבה איכא בהא, אפילו כשהאב גאון ורב גובריה וישיבה בביתו, מ"מ יש לילך ללמוד תורה למקום ישיבה אחרת, וכמו שמצינו ברבינו הקדוש בכתובות (גפ), שהורה לר"ש בנו ללכת לבי רב שנים עשר שנים. ובר' אבהו בירושלמי (פסחים פ"ג ה"ז), הובא ברא"ש (פ"ג דמנוח ס' ה'), דשלח לר"ח בריה לטבריא. ואפילו מא"י לחו"ל נדרו ללמוד תורה, אע"ג שהיה שם בא"י ישיבות, כמ"ש תוס' בשבת (ט), ע"ש.

ביאור ג'

נראה לפרש בס"ד דהנה הכתוב תחילה הקדים שהתורה לא בשמים היא, ואמנם עדיין היה מקום לומר שאע"פ שבארץ היא, מ"מ יצטרך האדם להוציא ממון רב כדי להשיגה, כמו כל חכמה שכדי להשיגה צריך להוציא על זה הרבה כסף שילמדוהו, וא"כ היה מקום לומר שבשביל לזכות לקניין של תורה, צריך להפליג מעבר לים, להרבות בסחורה, ולאסוף הרבה כסף וזהב, ועי"ז יוכל לשכור מלמדים וחכמים שילמדוהו תורה, וזה שאמר הכתוב לשון "ויקחה" שהוא לשון "קניין", ולא מעבר לים היא לאמר מי יעבור ויקחה לנו, אלא כי קרוב אליך הדבר מאד בפך ובלבבך לעשותו, והיינו שאפי' בלי להוציא על זה ממון הרבה, יכול להשיג חכמת התורה.

ומעתה הדברים עולים כפפתור ופרח עם מה שדרש ר' יוחנן בגמרא, לא תמצא לא בסחורים המחזרים בעיירות, ולא בתגרים, כלומר שמפליגים למסחר מעבר לים, והיינו כאמור שאפילו אותם סחורים יטענו לך שהם מפליגים להרבות סחורה, כדי שיוכל ללמוד ביישוב הדעת, או כדי לקנות החכמה, לא תמצא התורה בהם.

ובאה התורה לחדש שהמציאות בזה הוא היפך הסברא, כי מן הדין כדי להשיג את התורה, היה צריך להוציא הרבה כסף, אלא שחוק הוא מהבורא יתברך ויתעלה, כמ"ש בנדרים (ז). ואותי צוה ה' בעת ההיא ללמד אתכם, וכתוב, ראה למדתי אתכם חוקים ומשפטים כאשר ציוני ה', מה אני בחנם אף אתם נמי

בחנם. וביארו המפרשים שכל דבר ככל שהוא נצרך יותר לעולם, כך קבע הקב"ה בעולמו שיהיה ניתן להשיגו בקלות ובזול יותר, שכן הלחם שנצרך יותר מבשר ודגים, מצוי וזול יותר. וכן המים, לפי שנצרך יותר מלחם מצוי וזול יותר. וכן האוויר, כיון שא"א להתקיים בלעדיו, כך הוא מצוי לכל ובחנם, כמו כן התורה"ק, כיון שא"א לעולם בלא תורה, מונחת בקרן זוית כל הרוצה ליטול יבוא ויטול, וכן אמרו רבותינו בנדרים (ז), הזהרו בבני עניים שמהן תצא תורה, שנא' "יזל מים מדליו", שמהן תצא תורה, וביאר המאירי שאל יתייאש התלמיד שרואה אבותיו עניים ואינם מוכנים להוציא ממון לת"ת, או שאבותיו עמי הארץ, לפי שהתורה מוכנת לכל אדם ובלבד שיטרח בתלמודו הרבה.

ביאור ד'

רבינו הגר"ח מוולאז'ין זצ"ל בדרשתו לסליחות (חלק ג' נסוח), ביאר עה"פ "כי המצוה הזאת וגו' לא נפלאה היא ממך וגו' ולא מעבר לים היא", הנה פירש הרמב"ן שהכתוב מדבר על התשובה שהזכיר למעלה, וע"ז אמר "לא בשמים היא", ר"ל כי האדם בחטאו, פוגם למעלה בשמים ושמי השמים, וא"כ מן הדין לא היה התשובה מועיל אלא"כ יעלה לתקן שם מה שפגם, אעפ"כ "לא בשמים היא", אינך צריך לעלות לשמים, רק בעוה"ז מועיל לתקן, ואמר עוד "לא מעבר לים היא" כי האדם בחטאו ח"ו הוא יכול להכריע כל העולם לכף חובה כמו שאמרו חז"ל (קידושין מ), לעולם יראה אדם עצמו וכל העולם כולו חציו חייב וחציו זכאי, עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע עצמו ואת כל העולם כולו לכף חובה, וא"כ יכול להיות שבחטאו גרם מעבר לים פורעניות וצרות רבות, ועם כל זה לא מעבר לים היא, ר"ל אינך צריך לעשות תשובה במקום ההוא דוקא, אלא רק במקומך כאן תוכל לתקן הפגם בחרטה ועזיבה, "רק בפך ובלבבך" תתקן הפגם שפגמת, בוודאי וחרטה ועזיבה באמת, ותשים חושך לאור, והיה זה שלום.

כעין זה ביאר מרן החיד"א בספרו דברים אחדים (דלוט ז' לשנת משנת), כי המצוה הזאת של התשובה, אף דגול ועשה לרעהו רעה וחרפה, לא תאמר כמ"ד שאינו צדיק עד שיישב הגולה, שא"כ נפלאה ורחוקה אם עשה עבירות הרבה לחביריו, וצריך עידן ועידנין לשלם ולשום הגזילות, ולפייס ולרצות, ובפרט כשאנינם בעיר ורב המרחק ביניהם. לאפוקי זה, כתב רחמנא, לא נפלאה ולא רחוקה, לא בשמים היא וכו', שלפעמים הנגזל בשמים, שמת והרוח תשוב אל האלהים. ולא מעבר לים, כגון שהנגזל הוא מעבר לים. כי קרוב אליך הדבר מאד, בפך ובלבבך, אתה תדבר ותגמור העניין בליבך, אף שעדין לא עשית, אלא לעשותו אח"כ, ובהרהור הלב לבד סגי אם גמרת לעשותו, וכדעת מ"ד בתרא שהובא ברבינו ירוחם, דבזה נעשה צדיק.

ביאור ה'

המהר"ם שי"ק בפרשתו מבאר על דרך הדרש, שלא יאמר האדם אוכל לעסוק בתורה ובעבודת השי"ת רק אם מן השמים יטהרו את רעיוני ויכניעו כל תאוותי, וכן לא מעבר לים היא, שלא יאמר האדם רק לעת הזקנה שיתבלו ממני כל תאוות העוה"ז אוכל להכניע יצרי ולקבל עלי עול תורה באמת, שהזקנה נמשלה למעבר לים, אלא כי קרוב אליך הדבר, בפך ובלבבך לעשותו.

פרשת וילך

וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם בֶּן־מֹאֵה וְעֹשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם לֹא־אוּכַל עוֹד לָצֵאת וּלְבֹא

מִזֶּה הַנַּחֲמָה בְּמֵה שְׁאִינוּ יֹכֵל לָצֵאת וּלְבֹא?

כתב הרמב"ן, "ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום", וזה לנחם אותם על ענינו, כלומר אני זקן ואין לכם עוד תועלת ממני, ואע"פ שמשנה רבינו היה בתקפו ובבריאותו, כאשר העיד הכתוב (להלן ד"ז ז) "לא כהתה עינו ולא נס לחה", אמר להם כן לנחמם, עכ"ל. וכיו"ב בפ"י הרא"ש עה"ת.

צ"ע איזו נחמה זו במה שהוא זקן ולכן אין תועלת ממנו, והרי גם כשאדם נפטר אפי' שכבר לא היה תועלת ממנו זה צער?

ועוד אטו זו נחמה לת"ח שנפטר כשאנו יכול לצאת ולבוא, הרי עצם קיומו של הצדיק מגן על הדור, כמ"ש בסנהדרין (ק"ג), צדיק נפטר מן העולם רעה באה לעולם, שנא' (שפ"ט ז') "הצדיק אבד ואין איש שם על לב, ואנשי חסד נאספים באין מבין, כי מפני הרעה נאסף הצדיק", צדיק בא לעולם טובה באה לעולם, שנאמר "זה ינחמנו ממעשנו ומעיצבון ידינו".

וכיוצא בזה אמרתי בס"ד לבאר מ"ש בכתובות (קד). כל מי שיאמר נח נפשיה דרבי ידקר בחרב, וביאר השטמ"ק בשם רש"י במהדו"ק דהיינו שלא יפסיקו להתפלל עליו שיחיה, ובאו להורות בזה שאפי' שהיה רבי מתייסר הרבה, וכבר לא יכול היה לצאת ולבוא ולהנהיג את הדור, וידוע מ"ש הר"ן (מ"ט מ) שפעמים צריך לבקש רחמים על החולה שימות, כגון שמצטער החולה הרבה בחוליו ואי אפשר לו שיחיה, ובשו"ת ווי העמודים (ס"ב ס"ג ז) הביא שכן איתא להדיא בשאלתות דרב אחאי גאון ז"ל (אמרי קדושים, ט"ז ס"ג ז), עמ' ק"ד), ועיין מה שכתבתי בזה בארוכה בשאגת יוסף סכנה ורפואה (סימן כ). ועל כן באו להורות דשאני ת"ח וגדול הדור, שלעולם אין להתפלל עליו שימות, כי בכל רגע שהוא בחיים, הוא מגן על כל בני דורו, ועל אחת כמה על מקום מושבו.

וא"כ צ"ב היאך עלה על דעתו של משה שבנ"י יקבלו נחמתו במה שכבר נודקו ואינו יכול לצאת ולבוא?

אלפי הקוראים מהכים לתשובתך:

eshkolyoseff@gmail.com

הפכו ותקע בו לא יצא ידי"ח, בין הפכו כדרך שהופכים החלוק, שהחזיר פנימי לחיצון וחיצון לפנימי (ר"ה דף ז"ך ע"ב)

יתפרש, שהחוטא צריך לעשות התשובה כסדר, בעניין שלא יקדים המאוחר ולא יאחר המוקדם. על דרך משל, אם הקדים צום ותפילה להשבת העושק והגזילה וכדומה, לא יצא ידי חובת תשובה. או שהחזיר פנימי לחיצון, שמהפך התשובה, מה שהיה ראוי לעשות אחרונה הוא עושה ראשונה או להפך. וזהו שאמר 'שהחזיר פנימי לחיצון', בשכבר ידעת, כי כל חיצון הוא קודם לפנימי, והוא מהפכו ומחזיר פנימי לחיצון.

ויש מפרשים 'הפכו ותקע בו', שהניחו כמו שהיה אלא שהרחיב את הקצר כו'. יתפרש לפי דרכנו, שהרחיב התשובה במקום שהיה לו לקצר, כגון שלא חטא באשה כי אם פעם אחת, והוא עשה תשובה ככל הכתוב בספר הרוקח (הלכות תשובה אות י"א), ובזמן הקצוב שם. ואח"כ חזר ועשה תשובה זו בעצמה בכל תקופה וחומר עינו וסיגוף הכתובים שם, לא ניחא למריה יתברך דעביד הכי, מכמה טעמים. 'וקיצר את הרחב', רצונם בזה לפי דרכנו, שקיצר התשובה במקום שהיה לו להרחיב אותה, כגון שחטא עם הרבה נשים כמה פעמים, או אפילו עם אשה אחת כמה פעמים, קודם התעוררותו על התשובה, כי אז צריך לעשות התשובה הכתובה ברוקח, כמה פעמים שנה אחר שנה, עד תום המספר שחטא עמהו, ואם לא הרחיב התשובה כחשבון הפעמים שחטא בהנה, לא יצא ידי חובת תשובה.

ציפהו זהב במקום הנחת פה פסול (שם).

יתפרש, שאם ציער את חבריו אפילו בדברים, אפילו אם ירצה ליתן לו מלא ביתו כסף וזהב, בשביל שלא יצטרך לבקש ממנו מחילה, אין נמחל לו העוון, עד שירצה את חבריו ויבקש ממנו מחילה. וזהו שאמר כאן 'ציפהו זהב וכו' במקום הנחת פיו', כלומר, במקום שהוא מחוייב לילך אצלו ולפייסנו, בנחת ובלשון רכה, במאמר פיו ובמענה רך משיב חימה, על מה שהכעיסו והקניטו בדבריו, והוא בגאותו לא רצה לבקש ממנו מחילה. אפילו 'ציפהו זהב', רצה לומר, אפילו רוצה לצפות אותו בזהב, כלומר, שנותן לו זהב הרבה, אף - על - פי - כן אינו נמחל לו העוון, עד שיפייסנו הוא בעצמו, ולא על ידי שליח, כי בלשון חטא ובלשון יתכפר עונו, אם לא שחבריו מרוצה ברצי כסף.

שיעור שופר כדי שיאחזנו בידו ויראה לכאן ולכאן (שם)

כיוונו בזה, שצריך הבעל תשובה אחר שעשה תשובה, שישב גם כן לאחריים לעבודת הבורא יתברך. וזהו שאמרו 'שיעור שופר וכו' ויראה לכאן ולכאן', שהבעל תשובה נמשל לשופר. ואמר 'ויראה לכאן ולכאן' כלומר, צריך לראות שתי ראיות, אחת לו ואחת לאחריים. ומה ששיערו זה השיעור לטפח שוחק, רמזו בזה, שצריך הבעל תשובה שלא להרבות שחוק, כי אם מעט, זעיר שם זעיר שם, כשיעור טפח שהוא דבר מועט, כך יהיה הבעל תשובה כל ימיו במיעוט שחוק. וידאג תמיד על חטאיו, כמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים נ"א, ה) 'חטאתי נגדי תמיד', ויועיל זה לבל יוסיף חשק העוון עוד בקרבו.

השלה"ק מסכת ר"ה

היאך שייך לבקש להיכתב בספרן של צדיקי וחסידי הדור?

יש להקשות על מה שאנו מבקשים באבינו מלכנו "כותבנו בספר צדיקים וחסידים", ותמוה היאך שייך לבקש דבר נשגב כזה להירשם בספרם של צדיקי וחסידי הדור, שכל גופם קודש וכל מחשבותיהם אש שלהבת, וכל מעשיהם בתכלית הדקדוק, ואין להם בעולמם אלא תורה ויראת ה', ובכל השנה כולה עבודתן באימה ובריאה, בדחילו ורחימו, והיאך בשעה אחת שזועקים ומתפללים, נבקש להיות כמותם. וכבר כתב רבינו הרמב"ם בהל' תשובה (פ"ג ה"א), שמי שזוכיותו יתירות על עונותיו הרי הוא צדיק, ומי שעונותיו יתירות על זכויותיו הרי הוא רשע, מחצה למחצה הרי הוא בינוני. וא"כ מי שיש לו רוב מצוות, הרי בין כך הוא צדיק, ואם אין לו רוב מצוות, לא שייך לבקש שיהיה נכתב עם צדיקים, כי אין לו רוב מצוות?

הנה כאשר זכיתי להעלות שאלה זו קמיה מרן רה"י הגר"ד כהן שליט"א ראש ישיבת "חברון", השיבני כי בכל יום חושב הוא על שאלה זו, על דבר בקשתנו בתפילת שמונה עשרה בברכת ועל הצדיקים ועל החסידים: "ושים חלקנו עמהם", היאך שייך לבקש להשים חלקנו עם צדיקים וחסידים, גדולי וצדיקי הדור. וכן מעתירים בברך שמיא: "וליהו אנו עבדא פקידא בגו צדיקא", והיאך שייך לבקש להיות נמנה עם הצדיקים? ואמר שלכן ודאי פשט מונת הברכה שתיקנו כנסת ישראל בועל הצדיקים, שנוכה להעלות בעבודת השי"ת ולהיות במדרגת הצדיקים, שאין הכוונה כפשוטו להימנות בסתם עם הצדיקים, אלא עיקר הבקשה שנוכה אנו להיות חלק מהצדיקים, והוסף שכך מכוון בעת תפילתו באומרו ברכת ועל הצדיקים, ושכן הוא גם הפשט באבינו מלכנו כותבנו בספר צדיקים וחסידים, כלומר שנהיה ראויים לכך על ידי שנתעלה בעבודת ה' ובצדיקות, וממילא נהיה בדרגת הצדיקים ולהיכתב בספרן של גדולי וצדיקי הדור.

ובס"ד יש להביא ראיה לפירושו רבינו רה"י שליט"א, והנה התוספות במסכת ראש השנה (טז: ד"ה ונחתמין), מקשים קושיא גדולה, שמה שאמרו בינוניים תלויים ועומדים, משמע דצדיקים הוי מי שזכותו מרובים, ורשעים גמורים הוי מי שעונותיו מרובים, וקשה שהרי פעמים הצדיקים נחתמין למיתה, ורשעים גמורים לחיים, דכתיב (דברים ז') "ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו", דאמרין בקידושין (לט:): מי שזכותו מרובין מעונותיו דומה כמו ששרף את כל התורה כולה ולא שייר ממנה אות אחת, לפי שנפרעים ממנו בעולם הזה ונדמה כאילו נענש מפני שח"ו שרף את התורה, אך באמת הקב"ה עושה כן כדי להרבות לו שכר לעולם הבא, ואם עונותיו מרובין מזכותו דומה כמו שקיים כל התורה כולה ולא חיסר אות אחת, לפי שפורעים לו שכר בעולם הזה לאבד את חלקו לעולם הבא, ומתמצים התוספות שכל מה שאמרו בגמרא ראש השנה גבי רשעים מיתה וגבי צדיקים חיים, הכוונה לחיי העוה"ב. ומוכח שאין מונת הבקשה בכותבנו בספרן של צדיקים וחסידים, לזכות בתענוגות וחיי העוה"ב, אלא אדרבה עיקר הבקשה כאמור לזכות להשגות הרוחניות שלהן זוכים הצדיקים, והיינו שאף אנו נהיה בדרגת הצדיקים, וממילא נוכה לכך.

והנה אאמו"ר רבי רחמים שליט"א השיבני שבקשה זו שאנו מבקשים להיכתב בספר צדיקים וחסידים, היא מכח מה שאנו עושים תשובה בעת אמירת אבינו מלכנו. שהרי תחילה מבקשים מחילה וסליחה, וזהו חרטה, וכן באמרו "חטאנו לפניך רחם עלינו", וכן ממליכים את השי"ת באומרו תחילה "אין לנו מלך אלא אתה". וכן מבקשים להסיר יצר הרע מעלינו, וזהו עויבת החטא וקבלה לעתיד, וכן מבקשים למחול ולסלוח לכל עונותינו, ומכח הבקשות הללו האדם שרוי באותה שעה בתשובה גמורה ובצדיקות, וממילא בדין מבקש כותבנו בספרן של צדיקים וחסידים. כמ"ש בקידושין (טט:), שהאומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאני צדיק, אפילו אם הוא רשע גמור הרי זו מקודשת מספק, שמא הרהר תשובה בדעתו, דכיון שאמר על מנת שאני צדיק, רגלים לדבר שעשה תשובה, לכן חוששים לקידושיו, וכן פסק השו"ע (אבה"ע סי' ל"ח סעיף ל"א), וכתב הח"מ (ס"ק מ"ד) אע"פ שאנו רואין הגזילה עדיין בידו ולא מקרי בעל תשובה עד שישליך השרץ מידו, מ"מ כיון שהסכים בדעתו להשיב נקרא גם כן צדיק. וראה בהקדמת הגאון מדינוב בעל הבני יששכר בספרו, שכתב: "אבל מי שעניו פקוחות על דרכיו יזמין לעצמו קודם החופה עדים כשרים, ויאמר להם מקודם שיהרהרו בתשובה", ובספר אפריון שלמה (דף ס"ב) כתב, שכן דעת הגאון רבי שלמה זלמן אוערבך זצ"ל, ושכן היה נוהג לומר לעדים להרהר תשובה בליבם, [ואולם הסגנות הפוסקים שדוקא בגט וחליצה אומרים כן לעדים, לפי ששם באים להוציאה מחזקת א"א, משא"כ בקידושין, וכ"כ בתשובות הרשב"ן אבה"ע סי' קכ"ט]. וא"כ על אחת כמה וכמה כאן בעת אמירת אבינו מלכנו שהדבר ברור שעושה תשובה, בדין מבקש להיות כתוב בספרן של צדיקים וחסידים, ואין דנים את האדם אלא כאשר הוא שם. ואין דנין האדם אלא לפי מעשיו של אותה שעה, (ר"ה טז:).

מתוך "אשכול יוסף" מועדים - א"ה יראה אור בקרוב - וראה שם עוד תירוצים רבים

הגרמנים הארורים ימ"ש הלכו וכבשו את כל ארצות אירופה, בהתקרבם למקום ישובו של הג"ר ברוך בער ז"ל בעל הברכת שמואל הוכרח לברוח כל עוד נפשו בו. לאחר טלטולי דרך מרובים, הגיע לאיזו עיירה וביקש ממנו רב העיר להצטרף לסידור גט לאיזו אשה שלא תישאר עגונה, ונתבקש הברכת שמואל ז"ל להיות א' מעדי הגט, והוא מרוב פחדו להיות עד להתיר אשת איש, היסס מאד בדבר, אך הרב הפציר בו רבות שאין להשאיר בת ישראל בעיגונה. הרבה ברירות לא היו בפניו, וחתם על הגט.

בהגיעו לעיירה אחרת ראה הברכת שמואל שנמצא בתרמילו ספר משנה תורה להרמב"ם השייך לבית המדרש שבעירו, והתעוררה אצלו שאלה בכשרות הגט שחתם עליו שהוא גט פסול, שהרי באותה שעה שחתם גזלן היה מפני שנטל את הרמב"ם בלא רשות מהגבאים, וגזלן פסול לעדות מן התורה, לא נתן לו מנוח היאך הכשיל את בת ישראל ע"י שנתן לה גט פסול.

בצערו כי רב הוא, ניגש אל רב העיר וסיפר לו את מה שקרה עמו, וקיים בעצמו דאגה בלב איש ישיחנה' אמר לו הרב נסה להיזכר כמה שעבר עליך קודם שחתמת על הגט. הברכת שמואל התחיל לשחזר את כל מה שעבר עליו, עד הגיעו לאותה עיירה שבה סודר הגט, והנה נזכר שלפני שהגיע לאותה עיר, היה ביער, ושמע מרחוק את קול הקלגסים הגרמנים ימ"ש, וחשב שאין לו מהם מפלט ושם תהיה קבורתו, התחיל מתוודה על כל חטאיו, אך נעשה לו נס ולא ראוהו אותם רשעים ארורים, וכך ניתנו לו חייו במתנה, וכל זה סיפר לפני אותו רב. אמר לו הרב, א"כ הרי התוודת גם על עבירת הגזל הנ"ל, וכיון שכן הרי קיבלת על עצמך לקיים והשיב את הגזילה אשר גזל' ומעתה כשר היית בשעת חתימתך על הגט, ולא יצא מכשול תחת ידך, רק אז נחה דעתו של הברכת שמואל.

"עין חיים למחזיקים בה תובוכיה מאושר"

יו"ל לזכות ידידנו האוהבים היקרים והנעימים
אוהבי התורה ופטרוננו העלון "אשכול יוסף"
בר **ג'דעון זיסים** ה"ו ובר **אהרן זיסים** ה"ו
אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד,
בבריאות איתנה וזהורא מעליה עובע ע'מזוזות וכט"ס.
בכלל הברכות יבורך ידידנו היקר **ע'לובני זיסים** ה"ו
מוקדש ומולצח לע"ה זוריהם האקרים:
סאלם אליה בן מסערה **ז'ל זוריה** בת ע'רציה **ע'ה**
לע"ה זיסים בן זוריה **ז'ל ז'לע"ה זיסים** מועלם בן סלומה **ז'ל**
ז'לע"ה מיכאל בן זוריה **ז'ל ת. ז. ז'ל. ז'ל.**